

Op 13 en 14 augustus 2015 is door Aeres Milieu een archeologisch bureau- en verkennend booronderzoek uitgevoerd op een locatie nabij de Knibbelweg en de N219 te Zuidplas. Het doel van het booronderzoek is de in het bureauonderzoek opgestelde specifieke verwachting te toetsen. Aan de hand van deze gegevens kunnen vervolgens adviezen over de aanwezige archeologische resten, of vervolgtraject worden opgesteld. Uit het bureauonderzoek blijkt dat de jager-verzamelaars uit het laat-paleolithicum en uit het mesolithicum als woon- en verblijfplaats vaak voor de flanken van hoger liggende terreingedeelten in het landschap hebben gekozen. Bij voorkeur locaties die zich in de buurt van open water bevonden. Water was een belangrijk gegeven als drinkbron, maar ook vanwege de aanwezige biodiversiteit, wat de jacht en het verzamelen van plantaardig voedsel vergemakkelijkt.

Ter plaatse van het plangebied en omgeving ligt de top van het pleistocene oppervlak (de rivierafzettingen van de Formatie van Kreftenheye) onder een dik pakket holocene afzettingen. In de omgeving van het plangebied ligt dit niveau op een grote diepte vanaf minimaal 7,0 meter beneden maaiveld. Vanwege de diepe ligging is het niet bekend hoe het landschap in de omgeving van het plangebied er vanaf het laat-paleolithicum uitzag. Er zijn geen vondsten bekend uit deze periode in de omgeving van het plangebied. Op basis van deze gegevens geldt voor het plangebied een onbekende archeologische verwachting voor de periode laat-paleolithicum tot en met het midden-mesolithicum.

Vanaf het begin van het holoceen vond veenvorming plaats. Dit Basisveen van de Formatie van Nieuwkoop erodeerde later als gevolg van invloeden van de zee en van rivieren. Door het veengebied verplaatsten meanderende rivieren zich en zetten zand en klei af (oeverafzettingen, beddingafzettingen en komafzettingen van de Formatie van Echteld). In het uiterste zuidoostelijke deel van het plangebied bevinden zich dieper gelegen afzettingen van de stroomgordel van Zuidplas. Deze stroomgordel was actief in het laat-mesolithicum tot in het vroeg-neolithicum (5.700 v. Chr. tot 5.350 v. Chr.). Het zuidwestelijke deel van het plangebied ligt op een crevasse (oeverwaldoorbraakafzettingen) van deze stroomgordel (zie bijlage 4). Ter plaatse van de dieper gelegen niveaus in de zuidoostelijke punt en ter plaatse van de crevasse (kleine zandige opduikingen) in het zuidwestelijke deel kunnen bewoningsresten uit deze periode worden verwacht, al zijn dergelijke locaties op crevasses doorgaans te klein voor permanente bewoning in tegenstelling tot de grotere en hoger gelegen stroomgordels. Voor deze beide delen van het plangebied geldt een middelhoge verwachting voor bewoningsresten uit het laat-mesolithicum en het vroeg-neolithicum. Het overige deel van het plangebied maakte onderdeel uit van het veengebied en was ongeschikt voor bewoning.

Vanaf het neolithicum ontstaan in onze streken de eerste landbouwculturen die gekenmerkt worden door sedentaire nederzettingen. In de beginperiode stapt men geleidelijk over naar landbouw en veeteelt en worden

jagen en verzamelen steeds minder belangrijk. In de periode vanaf het neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen heeft men nog steeds een voorkeur voor hoger en droger gelegen gebieden. Vanaf het midden-neolithicum vinden meerdere transgressiefases plaats binnen het plangebied. Door de invloed van de zee wordt zand en klei afgezet (Laagpakket van Wormer). Het plangebied maakt onderdeel uit van een wadvlakte. Tijdens de regressiefases vindt ook weer veenvorming plaats (Hollandveen Laagpakket). Als gevolg van zee-inbraken vinden vanaf 1.500 v. Chr. mariene afzettingen plaats, waardoor een afwisseling ontstaat van veen en klei met zand. Het plangebied ligt binnen een droogmakerij waar het veen gedurende de late middeleeuwen en de nieuwe tijd is vergraven en als gevolg van erosie is verdwenen door een meer (de 18e – 19e eeuwse droogmakerij Zuidplaspolder) dat zich hier bevond. Hierdoor liggen de getijdeafzettingen van het Laagpakket van Wormer binnen het plangebied nu weer aan het oppervlak. Voor het grootste deel van het plangebied geldt daarom een lage verwachting voor nederzettingsresten uit de periode midden-neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen. Ter plaatse van de crevasse in het zuidwestelijke deel van het plangebied kan theoretisch bewoning hebben plaatsgevonden, maar de locatie is te klein in tegenstelling tot de stroomgordel zelf. Bovendien zijn geen vondsten bekend uit deze perioden. Daarom geldt ook voor dit deel van het plangebied een lage verwachting voor de genoemde perioden.

De eerste veenontginningen in regio vonden plaats vanaf de 12e en 13e eeuw. Het plangebied ligt in de Zuidplaspolder dat in de tweede helft van de 14e eeuw als landbouwgrond werd uitgegeven. Het plangebied lag in de polder tussen de bewoningskernen van Zevenhuizen en Waddinxveen en was onbebouwd.

Pagina 4 van 26

Door de veenafgravingen en het uitbaggeren van de turf ontstond in de 18e eeuw een veenmoeras in de Zuidplaspolder tussen Zevenhuizen, Waddinxveen, Gouda en Boskoop. Dit wordt bevestigd door historisch kaartmateriaal uit deze eeuw waarbij het plangebied onderdeel van deze plas uitmaakt. Begin 19e eeuw werd het gebied drooggemalen en opnieuw in cultuur gebracht. Het plangebied maakt vanaf die periode deel uit van de Zuidplaspolder, ligt aan de wetering de Vierde Tocht en is in gebruik als riet- of hooiland. In de 20e eeuw wordt het in gebruik genomen voor agrarische doeleinden. Er geldt een lage verwachting voor nederzettingsresten uit de periode late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan worden gesteld dat het plangebied overeenkomt met de verwachte ontveende bodem. Delen van het bodemprofiel zijn in het verleden vergraven tot het niveau van de kleien die het basisveen afdekken. De verwachte crevasse en stroomgordel zijn niet aangetroffen, deze zullen naar vermoeden verder naar het zuiden gesitueerd zijn. Naast de vergravingen van het gebied ten behoeve van veenwinning zijn er geen verwachtingen voor antropogene resten in het plangebied. Uitzondering hierop zijn de

diepere lagen onder het basisveen. Hier kunnen nog resten uit de vroege- en middensteentijd aanwezig zijn.

Echter gezien de diepteligging van deze lagen, dieper dan 7 meter –mv, vormt de voorgenomen ontwikkeling

geen bedreiging voor deze mogelijk aanwezige resten. Derhalve wordt geadviseerd dat verder archeologisch

onderzoek niet noodzakelijk wordt geacht.